

El finançament condicionat

Malgrat que dels 6.970 milions de pressupost de l'any 80 s'ha passat a 683.113 milions per al 1989, els condicionaments del model de finançament català deixen un marge insignificant per a l'autonomia. Resumint; pocs diners, i, a més, finalistes.

Eduard Company

Els pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a l'any 1989, que van ser aprovats el 25 d'octubre d'enguany pel Consell Executiu i un mes més tard pel Parlament de Catalunya, pugen a 683.113 milions de pessetes. Aquesta xifra significa un augment de 147.484 milions de pessetes respecte als de l'any 1988, és a dir, un 22,1 per cent d'increment.

La característica essencial de la globalitat dels pressupostos per al 89 és la dotació destinada als apartats socials. Les Conselleries de Sanitat, Ensenyament, Benestar Social i Política Territorial s'enduen un 84,9% del total del pressupost, i, d'altra banda, Cultura és la Conselleria que es beneficia d'un in-

Davant una administració central amb molts diners i pocs problemes, hi ha una administració perifèrica amb molts problemes i pocs diners.

crement major respecte a l'any passat, en un 46,2 per cent. Respecte al Deute, que puja un 46,4% en relació al 88, ha estat un dels aspectes més criticats per l'oposició en relació a la distribució dels pressupostos. Les crítiques més intenses les ha realitzades el PSC-PSOE, oblidant, com és habitual, que el govern de l'estat xifra el Deute propi en un 17,9% del total del pressupost estatal, situant-se el de la Generalitat, malgrat l'augment, en apenes un 3,6 del global.

Les transferències de l'estat a les comunitats autònomes, amb un 66,1% sobre el total del pressupost, és la principal font d'ingressos per al 1989. La resta d'ingressos de la Generalitat conformen, a molta distància, el 33,9% restant. Es distribueixen de la següent manera: un 11,8% per Inversions Indirectes; un 7,3% per Transferències de Capital; un 5,6% per Operacions Financeres; un 5,2% per Taxes; un 3,8 per Inversions Directes; i un 0,1% per Ingressos Patrimonials.

Pressupostos de la Generalitat de Catalunya. Desglossament per conselleries

	1989	1988	1987	1986	1985	1984	1983	1982	1981	1980
Parlament	1.883	1.610	1.386	1.315	1.253	1.188	911	799	782	473
Presidència	20.101	17.181	15.189	11.901	10.170	9.984	8.827	5.343	1.475	506
Governació	14.484	10.542	9.494	8.259	7.905	6.011	7.976	2.359	789	98
Econom. i finances	3.973	3.008	3.192	2.694	2.982	1.926	4.072	780	200	88
Ensenyament	195.674	160.737	137.722	124.483	101.504	89.918	82.350	67.944	1.034	140
Cultura	11.793	8.065	7.571	5.606	4.997	3.806	4.461	3.437	944	99
Sanitat i S. S.	278.540	238.634	225.042	201.752	186.281	168.532	154.001	121.181	6.981	288
Polít. territorial i O. P.	48.533	38.186	39.855	35.702	28.738	23.405	35.172	24.055	12.241	4.784
Agricultura, Ram. i Pesca	11.308	9.086	7.691	6.525	6.152	4.256	5.722	4.348	1.908	151
Treball	3.003	7.689	6.772	6.390	6.878	2.637	6.969	3.282	543	110
Justícia	12.043	8.297	7.508	6.024	4.546	1.832	2.357	1.353	71	20
Indústria i Energia	9.323	7.152	3.643	3.196	3.047	1.700	1.923	935	375	47
Comerç, Consum i Turisme	4.868	3.428	4.109	3.466	3.787	1.760	2.444	1.843	718	94
Consell consultiu	112	99	85	72	68	58	59	48	—	—
Classes passives	500	382	37	35	37	49	46	42	45	39
Deute	29.462	20.118	15.334	11.919	15.020	4.010	2.285	1.285	6	10
Sindicatura de comptes	225	198	194	184	148	57	—	—	—	—
Benestar social	32.288	26.441	—	—	—	—	—	—	—	—
Serv. a trans.									26.143	
Prog. catal.									9.996	
Total	683.113	560.853	484.714	429.523	334.413	321.215	319.813	246.149	64.700	6.970

«L'autonomia financera és reduïda»

Entrevista amb Ramon Trias

Fins a quin punt és necessària una revisió del pla de finançament autònom negociat al 86?

—Molt breument, crec que hi ha tres motius bàsics perquè calgui una revisió del finançament de la Generalitat de Catalunya.

Primer, l'any 89 hem hagut de reduir l'augment en les peticions de despeses dels diferents departaments en més d'un 50 per cent. Donada la importància i seriositat dels objectius a finançar amb despesa pública, és clar que els recursos de què disposa la Generalitat són totalment insuficients. Això és especialment així, si pensem que la recaptació fiscal de l'estat espanyol a Catalunya queda molt per damunt del que l'estat gasta per tots els conceptes a Catalunya.

Segon, que el tema del finançament de la Generalitat és ja alguna cosa més que un tema polític. L'estructura demogràfica d'Espanya, que ha passat des de l'última guerra fins ara de ser una població rural a ser una població urbana concentrada en uns pocs nuclis, i que ha passat també de ser una població situada al centre a ser una població situada a la perifèria del país, ha canviat radicalment. Això vol dir que els grans problemes del país i els grans problemes d'Espanya, com és el transport, com és la droga, com és la seguretat ciutadana, com és la sanitat i l'ensenyament, estan situats allà on viu la gent, o sigui, a mitja dotzena de grans ciutats i de cap a cap de les costes espanyoles. D'altra banda, per motius de tècnica i administració fiscal, els grans impostos productors de rendes tributàries (renda persones físiques, renda societats, IVA, etc.) són fonts d'ingressos d'administració centralitzada, o si es vol, d'àmbit estatal. Aleshores, resulta una administració central amb molts diners i pocs problemes i una administració perifèrica amb molts problemes i pocs diners. Això s'arregla, bé per simple delegació ad-

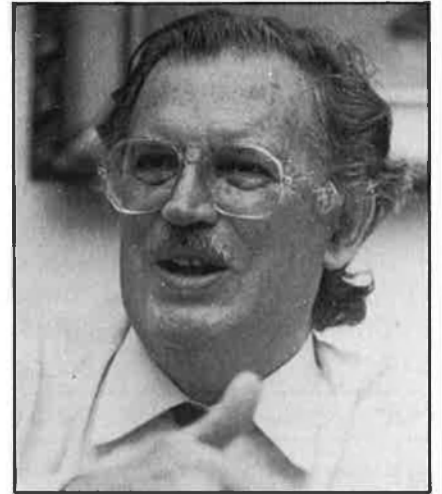
ministrativa des de l'administració central, estat unitari, o per la creació d'autogovernos autònoms, o sigui, per l'estat de les autonomies. En aquest últim cas, cal dotar les autonomies de mitjans suficients. Mentre les negociacions es portin a cap amb objectius de sortir del pas a curt termini, o simplement d'imatge electoral no aconseguirem mai solucions racionals, i per aquest motiu les actuals formes de valorar no són adequades.

I, tercer, que una anàlisi de l'acord 1/1986 de 7 de novembre, permet afirmar que l'esmentat acord és inconstitucional perquè viola l'article 44.3 de l'Estatut de Catalunya, i a l'ensembl 13.1 de la LOFCA, ja que les dues disposicions busquen un creixement paral·lel en els ingressos de la Generalitat i en la recaptació tributària de l'estat, cosa que no s'observa en el també esmentat acord de 1986. Efectivament, en aquest s'inclou en la recaptació dels impostos estatals quotes empresarials de la Seguretat Social i les quotes de l'atur, de creixement inferior al dels impostos estatals.

També resulta que el percentatge de participació en els impostos, es mou entre el PIB i la despesa equivalent de l'estat amb gran preponderància d'aquesta última a la pràctica. Doncs bé, aquesta despesa equivalent ha crescut els últims anys un 12 i un 13 per cent, mentre que la recaptació tributària creix per sobre del 20 per cent, cosa que desvirtua totalment el concepte de percentatge en la recaptació dels impostos i així podríem continuar amb dos o tres arguments més d'inconstitucionalitat.

—*Quin ordre de prioritats s'han tingut en compte a l'hora de confeccionar els pressupostos del 89?*

—L'ordre de prioritats que s'ha tingut a l'hora de confeccionar els pressupostos del 89 gira al voltant de les infraestructures materials que contribueixen a pal·liar-ne el dèficit, posat

de manifest per la reactivació econòmica; l'ajuda a les empreses per tal de facilitar la incorporació de la tecnologia d'última hora i la insistència en despeses de benestar social, perquè les classes menys afavorides de la societat, puguin participar de la prosperitat econòmica que s'està produint a Catalunya i Espanya.

—*Quines són les dificultats que es plantegen davant la falta d'autonomia en les despeses dels pressupostos?*

—Els càlculs que jo he fet sobre les quantitats que són de lliure disposició i que permeten la discrecionalitat de la despesa i per tant la seva prioritització per part del govern i del Parlament de Catalunya, són reduïdes. Encara més reduïdes que la discrecionalitat de la Generalitat a l'hora dels seus propis ingressos, que tampoc són massa. La Generalitat disposa de llibertat quant a 154.000 milions de ptes. dels 814.000 milions que integren els seus pressupostos, o sigui, el 19 per cent en xifres aproximades. Queda clar que l'autonomia financera de l'autogovern català és molt reduïda i si aquesta autonomia és reduïda queda també clar que l'autonomia a seques de Catalunya, és també reduïda. □

Dues etapes

Les transferències que realitza l'estat a la Generalitat, el citat 66,1% sobre el total d'ingressos de l'ens autònom, significa un percentatge elevat de dependència del govern català respecte al de Madrid. Aquesta dependència ve agreujada pel fet que aquest 66,1% té el caràcter de finalista. És a dir, que la Generalitat rep les transferències de Madrid en funció de les competències cedides. L'autonomia finan-

cera de la Generalitat està fortament condicionada, doncs, per dos aspectes. Primer, pel volum de diners transferits; i, segon, per la destinació estipulada dels ingressos. En aquesta situació, l'Administració catalana queda reduïda a un senzill intermediari entre Madrid i els beneficiaris de les transferències sense cap poder de decisió.

L'actual sistema de finançament autònom s'inicia el 1980, quan van confeccionar-se els primers pressupos-

tos de la Generalitat, uns 6.970 milions de pessetes, irrisoris des del punt de vista d'ara. El 1986, però, va modificar-se lleument la situació. Sent Josep Maria Cullerel el conseller d'Economia i Finances, les negociacions amb el govern estatal van saldar-se amb un pla de finançament vàlid fins al 1991. Pot parlar-se, doncs, de dues etapes pressupostàries. La primera comprèn des de 1980 fins a 1986, i la segona, des de 1986 fins a l'actualitat. □